

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Luunja Vallavalitsus
Maarika.Kits@luunja.ee
Puiestee 14
Luunja alevik, 62222, Tartu maakond

24.11.2025 nr 5.1-3/29540-1

JÄRELEVALVE AKT

I ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3; lastekaitse seaduse (LasteKS) § 38 lõige 6.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti: Luunja Vallavalitsuse lastekaitsetöötaja vastavust lastekaitse seaduse (LasteKS) §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning kontrolliti LasteKSis sätestatud nõuete täitmist.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Puiestee tn 14, Luunja alevik, 62222 Tartu maakond
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 11.09.2025
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Annika Steinberg ja Merlin Veinberg.
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide, sh STARi andmete analüüs, kirjalik küsitlemine ja intervjuu.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures osalesid Luunja Vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja Maarika Kits ja lastekaitse spetsialist Henrik Puija.

II JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Luunja Vallavalitsus ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. LasteKS § 17 lõige 1 punkt 3, mille kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesanne abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine ja lapse abistamiseks meetmete pakkumine koosmõjus **LasteKS § 28 lõikega 2**, mille kohaselt peab lapse abivajadust hinnates lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile ning last kasvatava isiku vanemlikele oskustele.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 24269443726, 25276675287, 25276511840 abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata hinnanud lapse abivajadust.

2.2. LasteKS § 21 lõige 1, mille kohaselt tuleb kõigi last mõjutavate otsuste vastu võtmisel, vastu võtmata jätmisel ning otsuste kavandamisel eri võimaluste vahel valimisel välja selgitada lapse huvid ja lähtuda otsuse tegemisel nendest, kui esmatähtsast kaalutlusest. Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 25276009866, 24269443726 lähtunud laste huvidest.

2.3 LasteKS § 29 lõige 3, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest tegema otsuse juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 25279227085, 25276009866, 24269443726, 25276675287, 25276511840 ja 25277651965 kümne päeva jooksul abivajavast lapsest teada saamisest teinud otsust juhtumikorralduse algatamise või algatamata jätmise kohta.

2.4 LasteKS § 29 lõige 5, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel välja selgitama ja dokumenteerima lapse arvamuse ning lisama selle lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile, kui eriseadus ei sätesta teisiti.

Lastekaitsetöötaja ei olnud kontrollitud menetlustes viitenumbri 18227124302 välja selgitanud ega dokumenteerinud lapse arvamust.

SKA tuvastas kõige enam puudusi juhtumikorraldusega seonduva otsuse tegemise kohustuse (LasteKS § 29 lõige 3) täitmisel. Vaatamata puudusele on juhtumites tehtud juhtumikorralduslikku tööd. Arvestades, et Luunja Vallavalitsus on tutvunud edastatud juhtumite menetlemise analüüsiga nr 5.1-3/28467-1 ning lastekaitsetöötaja oskab edaspidises juhtumitöös puuduseid vältida, lõpetab SKA järelevalvemenetluse.

III JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Luunja üldandmed ja lastekaitsetöö korraldus

Rahvastikuregistri 2025. aasta 1. jaanuari seisuga elab Luunja vallas 1575 last. Omavalitsus on määranud ühe lapse eestkostjaks. Lastekaitse valdkonda juhib sotsiaalosakonna juhataja ning lastekaitsetöö on koondunud ühele spetsialistile.

Luunja Vallavalitsus kontrollib lastekaitsetöötajatele LasteKS §s 20 sätestatud piirangute puudumist teenistuses olevate ametnike puhul kord aastas. Viimane kontroll teostati 26.08.2025.

Lastekaitse spetsialistina töötab Henrik Puija, kes täidab kõiki lastekaitse valdkonnaga seonduvad ülesanded. Lisaks on Luunja Vallavalitsuse teenistuses peretöötaja Maret Sildala ja noorte heaolu spetsialist Merilin Priimäe, kelle ülesandeks on projekti „Mittetöötavate noorte tööalase konkurentsivõime tõstmine Tartumaal“ elluviimine.

Lastekaitse spetsialist Henrik Puija omab kõrgharidust. Henrik Puija alustas tööd lastekaitse spetsialistina 01.05.2024. Seetõttu tuleb Lastekaitse seaduse § 19 lõike 2 nõue täita hiljemalt 2026. aasta maiks. Ta on osalenud aktiivselt enesetäiendamisel. Aastatel 2024–2025 on ta osalenud arvukatel koolitustel ning seminaridel. Omavalitsus on tagatud osalemise koolitustel.

Laste abivajadus puudutab eelkõige tugiteenuseid, haridusasutustega seotud küsimusi, hooldus- ja suhtluskorra vaidlusi ja hooletusse jäetud laste olukorda. 2024. aastal oli lastekaitsetöö prioriteediks koostöövõrgustiku arendamine. Luunja vallas toimub kord kuus, vajadusel ka sagedamini, sotsiaalosakonna ja haridusosakonna töötajate ühine nõupidamine. Kohtumiste eesmärk on arutada ühiseid juhtumeid, jagada kogemusi ja nõuandeid, pakkuda kolleegidele tuge ning leida parimaid lahendusi laste ja perede toetamiseks. Koostöö sujuvuse tagamiseks analüüsitakse regulaarselt töökorraldust ning otsitakse võimalusi võrgustikutöö tõhustamiseks. Vajadusel kaasatakse aruteludesse ka noorte heaolu spetsialist, piirkonnapolitseinik ning haridusasutuste esindajad. Koostööd hinnatakse väga heaks.

Käesoleval aastal korraldatakse Luunja vallas Gordoni suhtlustreeningut. Varasemalt on kaks korda aastas läbi viidud ka vanemlusprogrammi „Imelised aastad“. Lapse hooldus- ja

suhtlusõiguse vaidluste ennetamiseks ning toetamiseks pakutakse vanematele mitmeid abinõusid. Ennetavateks ja toetavateks meetmeteks on pereteraapia, perelepitus ning sotsiaalnõustamine. Lisaks on võimalik kasutada vaimse tervise toetavaid teenuseid, mida osutavad Luunja valla koostööpartnerid nagu Episteme ja Provida, samuti mitmed väiksemad teenusepakujad. Lastele, kelle vanemate vahel esineb hooldus- ja suhtlusõiguse vaidlusi, pakutakse psühholoogilist tuge ning teraapiaid nagu mängu- ja kunstiteraapiat, mis aitavad lapsel paremini toime tulla keeruliste peresuhetega ja toetavad nende emotsionaalset heaolu.

Lastekaitsealase teavitustöö raames kajastatakse olulist infot Luunja valla kodulehel, vallalehes ning sotsiaalmeedia kanalites. Teavitustööd tehakse ka koolides ja lasteaedades. Toetuste teemal tehakse massteavitusi SPOKU keskkonna kaudu.

3.2. Järelevalvemenetlus

Järelevalvemenetlus lastekaitsetöö üle algatati 25.08.2025. Järelevalve teostamisel kontrolliti Luunja Vallavalitsuse lastekaitsetöötajate vastavust LasteKS §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning analüüsiti lastekaitsetöö menetlusi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris (STAR). Järelevalve käigus kontrolliti peamiselt lastekaitsetöötajate tegevust lapse hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluse perioodil ning lapsele abi osutamist tema heaolu toetavate meetmete kohaldamisega viisil, mis seab esikohale lapse parimad huvid ning parandab lapse ja vanemate vahelisi suhteid.

Luunja Vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhile ja lastekaitse spetsialistile saadeti küsimustik. Vastustes kirjeldati omavalitsuse lastekaitsetöö korraldust, pakutavaid teenuseid, lastekaitse prioriteete aastatel 2024/2025 ning laste õiguste ja heaolu tagavaid põhimõtteid. Lisaks anti ülevaade lastekaitse tööprotsessidest hooldus- ja suhtlusõigusvaidluste juhtumite käsitlemise vaates. Järelevalve raames küsiti tagasisidet ka lastekaitsetöö valdkonna koostööpartneritelt, kellest vastas kolm. Lisaks toimusid järelevalvemenetluse raames vestlused sotsiaalosakonna juhataja ja lastekaitsetöötajaga.

3.3. Paikvaatluse ja küsitluse kokkuvõte

Lastekaitsetöötaja hindab töökoormust mõõdukaks. Hinnanguliselt 25% juhtumitest moodustavad hooldus- ja/või suhtlusõigusvaidlused. Seega saab järeldada, et veerand juhtumitest on ajamahukamad ja emotsionaalselt pingelised, mis lisab sisulist keerukust. Koostööd juhtumite lahendamisel peretöötaja ja juhtumikorraldajaga hinnatakse väga heaks. Keerulisemate juhtumite lahendamisel kaasatakse nõu saamiseks vajadusel Sotsiaalkindlustusamet, haridusamet või meditsiini asutused. Lastekaitsejuhtumite lahendamisel on lastekaitsetöötajal võimalik saada juriidilist tuge vallasekretärit.

Küsitluse ja läbiviidu intervjuu tulemused näitavad, et Luunja vald toetab lapse ja lahus elava vanema vahelise suhte säilitamist, soodustades sellise suhtluskorra kehtestamist, mis võimaldab vanemal veeta lapsega piisavalt aega, et suhet tugevdada ja hoida. Menetluses tagatakse vanemate võrdne kaasatus, suheldes mõlema vanemaga eraldi ning külastades neid olukorras, kus nad viibivad koos lapsega. Lastekaitse spetsialist lähtub oma töös objektiivsuse põhimõttest, keskendudes üksnes lapse parimatele huvidele. Lapse arvamuse väljaselgitamist hindab lastekaitse spetsialist väga oluliseks. Suhtlusõigusvaidluste juhtumite menetlemisel hindab lastekaitse spetsialist lapse abivajadust regulaarselt. Lapse ja pere olukorda jälgitakse järjepidevalt, sõltumata vanemate vahelisest kokkuleppest või kohtulahendist suhtluskorra osas.

Peamise valukohana Eesti sotsiaalvaldkonnas toodi välja sotsiaalvaldkonna alarahastatus, mis mõjutab otseselt teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust ning pidurdab arengut. Lisaks rõhutati vajadust suurendada sotsiaaltöö väärtustamist nii ühiskondlikul kui poliitilisel tasandil, et tagada valdkonna jätkusuutlikkus ja töötajate motiveeritus.

Koostööpartnerite küsitluse kokkuvõte

Koostööpartneritel paluti hinnata koostööd Luunja Vallavalitsusega 10-palli skaalal. Tagasisidet paluti anda koostöö toimivuse, suhtlemise, töökorralduse ja takistuste osas. Koostööd hinnatakse hindega 8, mis viitab heale ja usalduslikule koostöösuhtele.

Koostöö omavalitsusega on olnud toimiv ja eesmärgipärane. Suhtlus on toimunud erinevates vormides – telefonivestluste, e-kirjavahetuse ning planeeritud kohtumiste kaudu. Oluliseks koostööpartneriks lisaks lastekaitsetöötajale nimetatakse juhtumikorraldajat Kairi Kolki, kes toetab lasteaeda keerulisemate juhtumite lahendamisel, eriti olukordades, kus lastekaitse spetsialisti vahetu kaasamine ei ole vajalik. Välja on kujunenud toimiv töösuhe ning vajadusel on saadud vajalikku abi ja tuge.

Võimalikuks riskiks peetakse personalimuudatusi võrgustikus (nt lastekaitse spetsialistide, juhtumikorraldajate või tugiteenuste koordineeri vahetus), kuna asutustevaheline juhtumikorraldus ei ole hetkel kirjalikult fikseeritud. Ühtse kirjaliku süsteemi loomine aitaks tagada järjepidevuse ning selguse rollide ja vastutuse osas kõigi osapoolte vahel. Lisaks tuuakse välja, et teenuste rahastamise ebakindlus kujutab endast riski, mis võib takistada perele vajalike tugiteenuste pakkumist ning mõjutada koostööprotsesside stabiilsust ja tulemuslikkust.

3.4. Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs

Järelevalve käigus kontrolliti STARi kantud lastega seotud juhtumite viitenumbritega 25279227085, 25276009866, 18227124302, 24269443726, 25276675287, 25276511840 ja 25277651965 menetlemist.

Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs on edastatud Luunja Vallavalitsusele 12.11.2025 (nr 5.1-3/28467-1, registreeritud dokumendihaldussüsteemis *Delta*).

IV TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas enim puudusi järgmistes valdkondades:

Juhtumimenetluse algatamise või algatamata jätmise otsustamine

Juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks ei tehtud otsust kümne päeva möödumisel kuues juhtumis seitsmest. Lasteks § 29 lõige 3 sätestab konkreetse tähtaja (kümme päeva), mille jooksul peab omavalitsus langetama otsuse. Selline ajapiirang aitab vältida põhjendamatut viivitust abi osutamisel ning tagab lapse õiguse õigeaegsele kaitsele ja toetusele. Abivajava lapse teate vastuvõtmisel tuleb saada juhtumist võimalikult kiiresti selge ülevaade.

Abivajavast lapsest teada saamisel viivitamata lapse abivajaduse hindamine

Analüüsitud seitsmest menetlusest kolme menetluse puhul ei hinnatud lapse abivajadust viivitamata. Abivajaduse hindamise eesmärk on tagada olukord, kus selgitatakse välja lapse tegelik vajadus ning see on vajalik mõistmaks, milline abimeede on last ja peret kõige enam toetavam ja riski maandavam. Lapse abivajadust hinnates peab lastekaitsetöötaja andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile; last kasvatava isiku vanemlikele oskustele. Lastekaitsetöötaja või lapsega töötav isik peab lapse abivajaduse hindamisse kaasama lapse ja last kasvatava isiku või lasteasutuse, kus laps viibib.

Lastekaitsetöö tõhustamiseks ja paremaks korraldamiseks soovitab SKA:

- Motiveerida lastekaitsetöötajat pikaajaliselt ametisse jääma, pakkudes atraktiivset motivatsioonipaketti.
- Ennetada tööalast stressi ja lastekaitsetöötaja läbipõlemist, sh kehtestada töökeskkonnas toetavad meetmed.
- Regulaarne töökoormuse seire ja hindamine on oluline, et tagada lastekaitsetöötaja suutlikkus täita ametikohustusi kvaliteetselt ja õigeaegselt.
- Ühise arusaama ja võrgustikutöö tugevdamiseks soovitame asutustevahelise koostöö ja juhtumikorralduse põhimõtted fikseerida kirjalikult, et tagada töö järjepidevus ja selgus rollides.

- Taotleda keerulisemate juhtumite lahendamiseks SKA laste heaolu osakonnalt nõustamisteenust.

(allkirjastatud digitaalselt)
Annika Steinberg
peaspetsialist (järelevalve)